

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ.2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพคนพิการ โดยได้กำหนดประเภทศูนย์บริการคนพิการไว้ 2 ประเภท คือ 1) ศูนย์บริการคนพิการระดับจังหวัด ที่จัดตั้งเพื่อส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานเกี่ยวกับการจัดบริการของศูนย์บริการคนพิการทั่วไป และ 2) ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ได้แก่ศูนย์บริการที่จัดตั้งโดยองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการซึ่งได้รับรองมาตรฐานตาม มาตรา 6 (10) เพื่อให้บริการแก่คนพิการในระดับพื้นที่ หรือตามประเภทความพิการ โดยศูนย์บริการ ดังกล่าวมีหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และความช่วยเหลือ ตามที่คนพิการร้องขอ และตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดรวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วย ดำเนินการเกี่ยวกับการขอสิทธิประโยชน์แก่คนพิการ เรียกร้องแทนคนพิการให้ได้รับสิทธิ ประโยชน์ขัดการเดือกดูถูกต้อง ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการรวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการ ดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานการพื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การฝึก และการจัดหางานให้แก่คนพิการ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2554)

ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบันที่ทำให้ประเทศไทยเห็นความสำคัญของคนพิการมากขึ้น โดยถือว่าคนพิการนั้นเป็นทรัพยากรหนึ่งของสังคมที่ต้องได้รับสิทธิ เสรีภาพ และบริการที่เท่าเทียม กับคนปกติ หลังจากมีพระราชบัญญัติการพื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ปี พ.ศ. 25344 ฉบับแรกที่ มุ่งเน้นให้คนพิการสามารถใช้ชีวิตได้เหมือนกับคนปกติทั่วไป ในปี พ.ศ. 2550 ได้มีพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายคนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมี ข้อจำกัดในการปฏิบัติภาระในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความ บกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม ลักษณะทางกายภาพ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความ จำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านได้ด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติภาระใน ชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ซึ่งในมาตรา 20 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้กล่าวถึงสิทธิและใช้

ประโยชน์ได้จากการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณูปโภคด้านสวัสดิการ และความช่วยเหลือ อื่นๆ จากรัฐดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, 2552)

1. การพื้นฟูสมรรถภาพ โดยกระบวนการทางการแพทย์ในเรื่องการบริการพื้นฟู สมรรถภาพ โดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์เครื่องช่วย ความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น คนพิการที่มีบัตรทองผู้พิการ (ท.74) สามารถเข้าถึงและใช้บริการสาธารณูปโภคได้ทุกแห่ง โดยไม่ต้องมีใบสั่งต่อ

2. การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษาในเรื่อง การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ หรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะ หรือ การศึกษาอกรอบน โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกความพิการ ให้บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นๆ ให้ทางการศึกษา สำหรับคนพิการ ให้การสนับสนุนตามความจำเป็นและ เหมาะสมอย่างทั่วถึง

3. การส่งเสริมอาชีพและคุ้มครองการมีงานทำของคนพิการในเรื่องการพื้นฟูสมรรถภาพ ด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงานมาตรฐานเพื่อการมีงานทำตลอดจน ได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ บริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกความพิการ เทคโนโลยีหรือความ ช่วยเหลืออื่นๆ ให้เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด และการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ หรือสถานศึกษาเอกชน

4. การคุ้มครองสิทธิคนพิการทางสังคมและสวัสดิการเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการ ทางสังคมและสวัสดิการเป็นไปอย่างทั่วถึง เช่น ให้บริเวณล้านภาษานิอ การช่วยเหลือทางกฎหมาย การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การช่วยเหลือคนพิการ ที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ และการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ

5. การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เพื่อคุ้มครอง สิทธิคนพิการ มีให้สภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามา มีส่วนร่วมทางสังคมสำหรับคนพิการ

6. บริการให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพคนพิการที่บรรลุนิติภาวะ (อายุ 20 ปีบริบูรณ์) และผู้ดูแลคนพิการตามกฎหมาย สามารถกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพหรือขยายกิจการ จากกองทุน ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รายละไม่เกิน 5 ปี โดยไม่คิดดอกเบี้ย

7. การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ ให้บริการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการเพื่อเพิ่มความสะดวกในการดำรงชีวิตและปฏิบัติกรรมในชีวิตประจำวันใน

ที่อยู่อาศัยของคนพิการเอง เช่นการปรับปรุงห้องน้ำ โดยการประยุกต์ใช้วัสดุที่มีในห้องถีนที่คนพิการอาศัยอยู่เป็นหลัก ในอัตราเหมาจ่ายรายละไม่เกิน 20,000 บาทตามที่กฎหมายกำหนด

8. การจัดบริการล่ามภาษาเมือง

9. การสนับสนุนผู้ช่วยคนพิการ

10. การลดหย่อนค่าโดยสารขนส่งสาธารณะสำหรับคนพิการ

11. คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ

12. คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี และองค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี เป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนดการรับรู้ถึงสิทธิของคนพิการและบริการด้านต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2550 กับคนพิการทุกประเภทที่มาใช้บริการ ณ ศูนย์บริการผู้พิการ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบว่าคนพิการนั้นมีความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มาแก้ไขเพียงใด และเกิดปัญหาในการรับรู้ถึงสิทธิด้านใดบ้าง เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาข้อมูลด้านสิทธิและบริการต่าง ๆ ได้อันจะเป็นการทำให้คนพิการกลุ่มนี้ได้รับ

ค่าตอบแทนการศึกษา

1. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการอยู่ระดับมากน้อยเพียงใดและเกิดปัญหาในการรับรู้ถึงสิทธิด้านใดบ้างตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. การรับรู้สิทธิส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันหรือไม่ตามปัจจัยส่วนบุคคล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันตามเพศ

2. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันตามอายุ

3. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันตามระดับการศึกษาของคนพิการ

4. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันตามประเภทความพิการของคนพิการ

5. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันตามสาเหตุของความพิการของคนพิการ

6. การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกันตามผู้ดูแลคนพิการผู้ดูแลคนพิการของคนพิการ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคล
1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. ประเภทความพิการ
5. สาเหตุของความพิการ
6. ผู้ดูแลคนพิการ

ตัวแปรตาม

การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหน้าเมือง อ่าเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการพื้นฟูสมรรถภาพ โดยกระบวนการทางการแพทย์ 2. ด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษา 3. ด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ 4. ด้านการยอมรับและมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม 5. ด้านการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย โครงการ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย 6. ด้านการรับข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร 7. ด้านการรับบริการล่ามภาษาเมือง 8. ด้านการรับสัตว์นำทาง หรืออุปกรณ์นำทาง 9. ด้านการรับจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ 10. ด้านการรับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 11. ด้านการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย 12. ด้านการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี

ภาคประกอบที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ศึกษาจำแนกขอบเขตของการศึกษาได้ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษารั้งนี้ขอบเขตด้านเนื้อหาโดยวิธีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการ เกี่ยวกับวิธีการจดทะเบียนคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และ สิทธิประโยชน์ที่ได้หลังจากจดทะเบียนคนพิการมาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณูปโภค ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษารั้งนี้ประชากรที่ทำการศึกษาได้แก่คนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน และอาศัยอยู่ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 703 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) (อ้างถึงใน ฐานนิทรรศค์ศิลป์จารุ, 2557, หน้า 45-46) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากร 255 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1.1) เพศ

1.2) อายุ

1.3) ระดับการศึกษา

1.4) ประเภทความพิการ

1.5) สาเหตุของความพิการ

1.6) ผู้ดูแลคนพิการ

2) ตัวแปรตาม ได้แก่การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2556 ในเขตตำบลหนองเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.1) ด้านการพื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์

2.2) ด้านการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษา

- 2.3) ด้านการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ
- 2.4) ด้านการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม
- 2.5) ด้านการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย โครงการ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย
- 2.6) ด้านการรับข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร
- 2.7) ด้านการรับบริการล่ามภาษาเมือง
- 2.8) ด้านการรับสัตว์นำทาง หรืออุปกรณ์นำทาง
- 2.9) ด้านการรับจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ
- 2.10) ด้านการรับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย
- 2.11) ด้านการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย
- 2.12) ด้านการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี

1.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษารั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2563 - เมษายน 2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในเขตตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีระดับการรับรู้สิทธิของคนพิการมากน้อยเพียงใด และทำให้ทราบถึงข้อมูลเบริယนเทียบการรับรู้ของคนพิการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนพิการในการรับสิทธิบริการต่าง ๆ และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของคนพิการ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

คนพิการ หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ

การรับรู้ถึงสิทธิ หมายถึง การได้รับสิทธิหรือการใช้ประโยชน์จากการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในการพื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์การศึกษา อาชีพ การยอมรับและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม

การเข้าถึงนโยบาย การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การรับบริการล่ามภาษาเมือง สิทธินำทางสิทธิเบี้ยงชีพ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและการลดหย่อนภาษีตามลำดับ ดังนี้

1. สิทธิในการได้รับบริการพื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์หมายถึงการได้รับบริการพื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจารมณ์ สังคม พฤติกรรม ศติปัญญาการเรียนรู้หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

2. สิทธิในการได้รับการศึกษา หมายถึงการได้รับการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือกหรือการศึกษานอกรอบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นๆ ให้ทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

3. สิทธิในการได้รับการพื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ หมายถึงการได้รับการพื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก เทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นๆ ให้เพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพของคนพิการตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

4. สิทธิในการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม หมายถึง การได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกันบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก และบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

5. สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย หมายถึงการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนา และการบริการอันเป็นสาธารณะผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาหมายความว่าต่างแก่ต่างคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

6. สิทธิในด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารการสื่อสาร บริการโทรศัพท์ โทรทัศน์ โทรคำนวณ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์วิธีการหรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎหมาย

7. สิทธิในการได้รับบริการล่ามภาษามือ หมายถึง การใช้บริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุข การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกันอาชีพ การร้องทุกข์หรือการกล่าวโทษหรือการเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายอื่น การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรมรวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีค่าใช้จ่ายทางการได้ยินหรือสื่อความหมายเข้าร่วมด้วย บริการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

8. สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง หมายถึง การได้รับสัตว์นำทาง เป็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์นำทางหรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในบ้านพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทางและการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะโดยได้รับการยกเว้นค่าบริการค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์เครื่องมือ อุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

9. สิทธิในการได้รับการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ หมายถึง ได้รับเงินที่จ่ายเป็นรายเดือน เพื่อเอื้ออำนวยให้คนพิการมีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

10. สิทธิในการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย หมายถึง การได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยการมีผู้ช่วยคนพิการหรือการให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

11. สิทธิในการได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง สิทธิที่ได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐสำหรับคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ

12. สิทธิของคนพิการที่จะได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี หมายถึง การได้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ให้กับคนพิการ